

Õiguskantsler

Helle Kahm
abivallavanem
Saaremaa Vallavalitsus
vald@saaremaavald.ee

Teie 28.05.2018 nr

Meie 20.06.2018 nr 7-5/180847/1802832

Elukohajärgse kooli määramine

Lugupeetud Helle Kahm

Küsisite, kas Saaremaa Vallavalitsus on tegutsenud kooskõlas [põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse](#) (PGS) § 10 lg-ga 1 ja Saaremaa Vallavalitsuse 06.03.2018 määruse nr 6 „[Elukohajärgse munitsipaalkooli määramise tingimused ja kord](#)“ (edaspidi: määrus) § 6 lg-ga 2, kui võttis lapsele elukohajärgse kooli määramisel esmaseks kriteeriumiks lapse elukoha läheduse koolile (jalgsitee pikkus). Selgitasite, et kui koolis peaks olema pärast selle kriteeriumi rakendamist veel vabu kohti, arvestab vald koolikoha määramisel ka pere teiste laste õppimist samas koolis.

PGS § 10 lg 1 järgi peab valla- või linnavalitsus lapse elukohajärgse kooli määramisel kindlasti arvestama kaht kriteeriumi: lapse elukoha lähedus koolile ja pere teiste laste õppimine samas koolis. Võimaluse korral võib kool arvestada ka vanemate soove. Seadus ei määra, kumb neist kahest kriteeriumist on olulisem, mis tähendab, et mõlemad on võrdse tähtsusega. Leian, et vallavalitsusel ei ole õigust kooli määramisel alati eelistada üht kriteeriumi. Iga juhtumit tuleb käsitleda eraldi, arvestades kriteeriume ja asjaolusid kogumis.

Mõlema kriteeriumiga oleks arvestatud maksimaalselt, kui koolikoha saavad need lapsed, kes elavad kooli lähedal ja kelle õed või vennad juba käivad samas koolis. Samas ei tähenda elukoha lähedus tingimata seda, et alati tuleb eelistada last, kelle elukoht on koolile vahemaad arvestades kõige lähemal. Näiteks võib olla vaja eelistada last, kes elab küll teistega võrreldes kaugemal, ent kellele on konkreetne kool lähim kool. Vastasel juhul polekski kaugemal elaval lapsel võimalust lähimasse (või ka läheduselt järgmisse) kooli saada. Pole ka välistatud, et mõnikord tuleb eelistada kooli lähedal elavat toevajadusega last teisele lapsele, kes elab samuti kooli lähedal ja kelle pere teine laps juba käib selles koolis. PGS ja määruse norme abstraktselt hinnates ei saa anda ammendavat vastust, kuidas seaduses nimetatud kriteeriume Saaremaa vallas täpselt arvestada.

Seadusest tulenevalt on koolikoha määramine valla- või linnavalitsuse kaalutusotsus. Kaalutusotsuse tegemisel tuleb silmas pidada õigusaktidega sätestatud reegleid, ent lõppastmes teeb valla- või linnavalitsus otsuse kõiki konkreetseid asjaolusid kaaludes. Seega tuleb PGS § 10 lg-s 1 nimetatud kriteeriume arvestada kogumis. Milline kaal ühele või teisele kriteeriumile anda, sõltub olukorrast. Tähtis on see, et õigusaktidega ette nähtud nõuete rakendamine oleks inimestele arusaadav, läbipaistev ja põhjendatud.

Kohaliku omavalitsuse kehtestatud kriteeriume võib arvesse võtta alles pärast seda, kui seaduses sätestatud nõuded on täidetud. Seega saab määruse § 6 lg 2 p-s 3 sätestatud kriteeriumi

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

(lapsevanem töötab samas koolis) rakendada pärast seda, kui on arvestatud PGS § 10 lg-st 1 tulenevate ja määruse § 6 lg-s 2 ette nähtud teiste nõuetega.

Loodan, et selgitusest on abi.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise